

העמותה למשפט ציבורי בישראל
الجمعية للقانون العام في إسرائيل
The Israeli Association of Public Law

נשיא: השופט (בדימוס) אליהו מצא ■ יו"ר: פרופ' אריאל בנדור ■ מזכיר: ד"ר אסף רנצלר, עו"ד ■ גזבר: עו"ד אלי בן-טובים

דצמבר 2011

פרס גורני לארגוני זכויות האדם
של העמותה למשפט ציבורי בישראל
לשנת התשע"ב-2011

ועדת הפרס על שם אוריאל גורני, הפועלת מטעם העמותה למשפט ציבורי בישראל, החליטה להעניק את הפרס לארגון (ללא כוונת רווח) על פעילות בולטת לקידום זכויות האדם, לשנת התשע"ב-2011, לאגודה לזכויות האזרח בישראל.

עו"ד אוריאל גורני ז"ל פעל במישורים רבים למען קידום חברה הוגנת וצודקת לכל אזרחי המדינה. הענקת פרס על שמו לארגון חברתי שפועל באופן בולט למען ערכים אלה תואמת את רוחו ואת רצונו ומנציחה באופן הולם את זכרו.

האגודה לזכויות האזרח פועלת מאז הקמתה בשנת 1972 להגנה על זכויות האדם בישראל במובן הרחב ביותר. פעילותה מכוונת לשמירה על זכויות היסוד של הפרט בכל מרחב קשת הזכויות, תוך מתן דגש לזכויות הליבה שההגנה עליהן מתחייבת מאופיייה הדמוקרטי של מדינת ישראל. פרישתה הרחבה של פעילות האגודה משתרעת, בין היתר, על תחומי חופש הביטוי, הזכויות החברתיות, ובכלל זה מימוש הזכות לבריאות והזכות לחינוך, וכן הגנה על זכויות האדם באזורים המוחזקים על ידי הצבא, חופש הדת והפולחן בצד החופש מדת, שוויון אזרחי מלא, הגנה על הפרטיות, הגנה על זכויות חשודים ונאשמים בהליך הפלילי, ועוד תחומים רבים ומגוונים של זכויות האדם. בפועלה זה מחויבת האגודה להגן על הפרט אשר זכותו נפגעה באשר הוא, ללא הבדל של דת, גזע, מין, לאום או שיוך למחנה פוליטי כזה או אחר.

דרכי פעילותה של האגודה לצורך השגת יעדיה החשובים הן רבות, שונות, ומגוונות. הן מקיפות, בין היתר, פעולות המתייחסות להליכי חקיקה בכנסת, הגשת עתירות לבתי המשפט, מתן סיוע משפטי לנזקקים, פעולות חינוך והדרכה, וניהול כנסים וימי עיון בנושאי זכויות אדם. מגוון הנושאים והתחומים בהם פועלת האגודה, בד בבד עם המגוון הרחב של אפיקי הפעילות בהם היא

העמותה למשפט ציבורי בישראל
الجمعية للقانون العام في إسرائيل
The Israeli Association of Public Law

נשיא: השופט (בדימוס) אליהו מצא ■ יו"ר: פרופ' אריאל בנדור ■ מזכיר: ד"ר אסף רנצלר, עו"ד ■ גובר: עו"ד אלי בן-טובים

נוקטת לצורך הגשמת תכליות ההגנה על זכויות הפרט, הפכו את האגודה לארגון זכויות מוביל בתחום ההגנה על זכויות האדם, שתרומתו לדמוקרטיה הישראלית הינה בעלת משמעות מיוחדת.

ראוי לציין במיוחד את פעילותה של האגודה בשנה האחרונה, שנה שהתאפיינה בהתעוררות חברתית בולטת, שקראה לשינוי המדיניות החברתית-כלכלית במדינה, ולעריכת רפורמה בסדרי העדיפויות הקיימים בהקצאת המשאבים הלאומיים בדרך שתיתן משקל ראוי לצרכיהם של בני מעמד הביניים וצעירים בחברה ישראלית, המצויים בתחילת דרכם בחיים. האגודה פעלה גם בנושא זה, בין היתר, באמצעות הצגת הצעותיה לכנסת לשינויי חקיקה בתחומי התעסוקה, הבריאות, הדיור, המים וההפרטה.

מבין מגוון הישגיה המשפטיים של האגודה לזכויות האזרח בשנה החולפת ניתן לציין במיוחד את ההישגים הבאים: בעקבות עתירה שהגישה האגודה לבג"ץ, במשותף עם מספר ארגונים נוספים, ניתן פסק דין שהורה על ביטולו של נוהל טיפול בעובדת זרה בהיריון. נוהל זה כפה על עובדת זרה הנמצאת בישראל בהיתר לעזוב את ישראל תוך שלושה חודשים מאז ילדה ילד בישראל, או לחלופין – לחזור לישראל לצרכי המשך עבודתה בתנאי שתבוא בגפה; בעקבות עתירה שהגישה האגודה (לצד עתירות דומות של גופים נוספים) כנגד חוקיותו של תיקון מס' 146 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], שעניינו הטבות מס הניתנות לתושבי המדינה על פי מקום מגוריהם, ניתנה החלטה של בית המשפט העליון הקובעת, בין היתר, כי החקיקה האמורה הינה "בלתי שוויונית ואין לה אחיזה בקריטריונים ברורים". ניתנה למדינה הזדמנות ליזום חקיקה מתקנת, שאם לא כן "לא יהיה מנוס מליתן צו מוחלט שיורה לממשלה למלא אחר חובתה ולפעול לתיקון [החוק]"; בעקבות עתירה נוספת שהגישה האגודה לבג"ץ נפסק, כי מזה שנים נפגעת זכותם החוקתית של עשרות אלפים מילדי מזרח ירושלים לשוויון בחינוך, המתבטאת באי העמדת חינוך רשמי חינם לכל זכאי. בית המשפט העליון הוציא מלפניו צו מוחלט, המחייב את משרד החינוך ועיריית ירושלים לפעול במשך תקופה של חמש שנים ליצירת תשתית פיסיית הדרגתית שתאפשר את קליטת כל תלמידי מזרח ירושלים, זכאי חינוך חובה חינם, במוסדות החינוך הרשמי בעיר, ונקבע כי אם לא כך ייעשה – יהא על המשיבים להגיע להסדרים כספיים מתאימים עם בתי ספר שאינם רשמיים, לצורך כיסוי עלויות לימודי היסוד של אותם תלמידים שלא נקלטו במוסדות החינוך הרשמי; בעקבות הגשת עתירה לבג"ץ בעניין הבדיקות הביטחוניות המיוחדות המבוצעות בשדות התעופה לאזרחי המדינה

העמותה למשפט ציבורי בישראל
الجمعية للقانون العام في إسرائيل
The Israeli Association of Public Law

נשיא: השופט (בדימוס) אליהו מצא ■ **יו"ר:** פרופ' אריאל בנדור ■ **מזכיר:** ד"ר אסף רנצלר, עו"ד ■ **גזבר:** עו"ד אלי בן-טובים

הערביים, ניתן צו על תנאי המורה למשיבים "לבוא וליתן טעם מדוע לא יבצעו את הבדיקות הביטחוניות בשדות התעופה לכלל אזרחי המדינה על פי קריטריונים שווים, ענייניים ואחידים".

חשיבות פעילותה הכוללת של האגודה, ותרומתה לשיח זכויות האדם בישראל ראויות לציון ולהדגשה, במיוחד על רקע קולות הנשמעים בפוליטיקה הישראלית, מהם משתמעת מגמה להגביל ולהצר את פעילותם של אזרחים ושל ארגוני זכויות האדם בדרכים שונות, אשר חלקן עשויות להיחשב למנוגדות לאופייה הדמוקרטי של מדינת ישראל. יודגש כי במשך שנות פעילותה הרבות השתדלה האגודה להקפיד על מחויבותה להגנה על זכויות אדם באופן שאינו מוגבל לזכויות צד אחד של המפה הפוליטית.

זכויות האדם הן, אכן, "ציפור הנפש" של הדמוקרטיה בישראל. לא די בהצהרה עליהן עלי ספרי החוקים ודפי ההלכה הפסוקה. יש לממשן הלכה למעשה בחיי הפרט והכלל כאחד. האגודה לזכויות האזרח משמשת אוזן שומעת ולב מבין לפרט חסר האמצעים, למיעוט המופלה, ולקהילה החלשה, החסרים את הכוח להתמודד בעצמם כנגד עוצמת השלטון. האגודה משמשת לאלה לפה, ומסייעת להם לעמוד על זכויותיהם. היא מפיתה רוח חיים בזכויות האדם לבל ייהפכו אות מתה; היא מסבה את זכויות האדם מן המופשט אל המוחשי; מן העיקרון אלי מימושו המעשי בחיי היום-יום.

על כל אלה מצאה ועדת הפרס את האגודה לזכויות האזרח בישראל ראויה להענקת פרס גורני לארגוני זכויות האדם של העמותה למשפט ציבורי בישראל לשנת התשע"ב-2011.

על כך באנו על החתום, חברי ועדת פרס גורני, ביום הכנס השנתי של העמותה למשפט ציבורי בישראל, ה' בכסלו התשע"ב, 1 בדצמבר 2011:

ד"ר אמנון רייכמן, חבר

ד"ר עדנה גורני, חברה

אילה פרוקצ'יה, יו"ר
שופטת (בדימוס) של בית
המשפט העליון